

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a ügyvéd által képviselt felperesnek ügyvéd által képviselt I. rendű, a személyesen eljáró II. rendű és a ügyvéd, kirendelt eseti gondnok által képviselt kiskorú III. rendű alperesek ellen ajándék visszakövetelése iránt a Székesfehérvári Városi Bíróságon 8.P.22.449/2005. számon megindított és a Fejér Megyei Bíróságnak Pf.20.300/2007/4. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 21. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget,

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

I n d o k o l á s

A felperes az írásban benyújtott kereseti kérelmében előadta, hogy 1999. nyarán az 1988. január 28. napján született V.N. és az 1993. január 24. napján született V.D. nevű gyermekeivel közösen értékesítette a velük közös tulajdonát képező P., H. u-i ingatlant, majd a fentebb nevezett gyermekivel, továbbá a másik két gyermekével: az I. rendű alperessel és a S. B. nevű gyermekével közösen megvásárolta a P., V. u-i - perbeli - ingatlant, amelynek

tulajdonjoga a felperes gyermekeinek a nevére került bejegyzésre az ingatlan-nyilvántartásba egymás közt egyenlő - személyenként 1/4 - arányban a saját holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten, úgy azonban, hogy a vételárat teljes egészében saját maga biztosította, és ilyen módon mind a négy gyermekének egyenlő mértékű, személyenként 1/4 ingatlanhányadot ajándékozott.

A lakást - annak megszerzése óta - folyamatosan ő maga használja a N. és D. utónevű gyermekeivel és 2005. tavaszán - az állagát tekintve erősen leromlott állapotú - ingatlan felújítását határozta el. A kb. 6.000.000 forint bekerülési költségű felújítást azonban saját erőből nem képes finanszírozni, ezért ahhoz pénzügyi hitelt kell felvennie, amelyre előreláthatóan az ingatlan egészének a jelzálogjoggal való megterhelése lenne szükséges.

Mindezekről a 2005. március 31-én kelt levelében tájékoztatta az I. r. alperest, aki a válaszában közölte, hogy a szükséges felújítás elvégzéséhez bizonyos feltételek mellett hozzájárulna ugyan, a saját 1/4 tulajdoni hányadának a jelzálogjoggal való megterheléséhez viszont nem. Megjegyezte ugyanakkor, hogy számára nem világos, hogy pontosan milyen munkálatok elvégzése lenne szükséges és azok költsége miért érne el a kb. 6.000.000 forintot.

Mindezek miatt a felperes az írásban benyújtott keresetében a perbeli ingatlan I. rendű alperes nevén álló 1/4 tulajdoni hányadának az ő tulajdonába adását kérte ajándék visszakövetelésének a jogcímén. A keresetét elsődlegesen a Ptk. 582. §-ának (1) bekezdésére alapította arra való hivatkozással, hogy az I. rendű alperes tulajdoni hányadára a létfenntartása érdekében szüksége van, mert a 2005-ben szükségessé vált felújítást csak bankhitel igénybevételevel lenne képes elvégeztetni, erre azonban az ingatlan egészének a jelzálogjoggal való megterhelésének hiányában nincs lehetősége, másodlagosan pedig azt a Ptk. 582. §-ának (2) bekezdésére hivatkozva azzal indokolta, hogy az ajándékozáskor abban a téves feltevésben volt, hogy a megajándékozottak - így az I. rendű alperes is - az általa ajándékba adott a tulajdoni hányadaikkal a jogszabályi elvárásoknak megfelelően fognak rendelkezni, és figyelembe veszik az ő (felperes), valamint a N. és D. utónevű gyermekeinek érdekeit is, az I. rendű alperes magatartása azonban ezen elvárásainak nem felel meg.

Előadta azt is, hogy a per megindítása előtt fiúgyermekéve: a perben nem álló S. B. megajándékozottal időközben megegyezett, és a megállapodásuk alapján a nevezett a neki ajándékba adott tulajdoni hányadot visszaszolgáltatta a részére.

A perben 2006. november 13-án megtartott tárgyaláson - az I. rendű alperes jelenlétében történt személyes meghallgatása során -

ugyanakkor a felperes a másodlagos kereseti kérelmének indokaként már azt adta elő, hogy a perbeli ingatlan vételekor, illetőleg az ajándékozáskor az volt a szándéka és akarata, hogy mind a négy gyermeke részesüljön tulajdoni hányadban, mivel mind a négy gyermekét egyenlőnek tartja és tartotta. Gondolt azonban az ajándékozáskor arra is, hogy amennyiben esetleg bármikor a későbbiek során az egészségi állapota indokolná, úgy a gyermekei, vagy gyermekei közül valamelyik segítséget nyújt neki, egyéb más akarata, feltevése, vagy egyáltalán más szándéka vagy gondolata viszont nem volt, az ajándékozáskor és a kereseti kérelme benyújtásakor ugyanolyan jövedelmi viszonyokkal rendelkezett: özvegyi nyugdíjat, saját jogú nyugdíjat, továbbá a N. és a D. utónevű gyermekei után árvaellátást kapott.

A II. és III. rendű alperesek a kereset teljesítését nem ellenezték.

Az I. rendű alperes az érdemi ellenkérelmében a felperes mindkét jogcímen előterjesztett kereseti kérelmének elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes létfenntartása nincs veszélyben, attól pedig sohasem zárkózott el, hogy tulajdonostársként az ingatlan felújításához hozzájáruljon, sőt hajlandó lett volna a közös tulajdon részbeni megszüntetésére is akként, hogy a saját tulajdoni hányadát megváltási ár ellenében a felperes tulajdonába adja. Tagadta, hogy az ajándékozáskor a felperesnek az lett volna a feltevése, hogy a megajándékozottak a jogszabályi elvárásoknak megfelelően rendelkeznek majd a tulajdoni hányadaikkal, illetve, hogy ő maga figyelembe veszi majd a felperes, valamint az II. és III. rendű alperes érdekeit, azt pedig a felperes a személyes meghallgatása során maga is beismerte, hogy olyan feltevése nem volt az ajándékozáskor, amelyre a keresetlevelében hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 130.000 forint + 20 % ÁFA, tehát összesen 156.000 forint perköltséget, a III. rendű alperesnek pedig 20.000 forint + 20 % ÁFA, tehát összesen 26.000 forint perköltséget, és elrendelte a földhivatalnak az ítélet jogerőre emelkedés után történő megkeresését a perbeli ingatlan vonatkozásában a perindítás ténye ingatlan-nyilvántartásba történt feljegyzésének a törlése végett.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezéssel élt elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése, másodlagosan pedig annak megváltoztatása és a keresetének helyt adó ítélet hozatala iránt.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, a II. és III. rendű alperesek pedig fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

Másodfokú bíróság az ítéletével az első fokú ítéletet helybenhagyta és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 10.000 forint másodfokú perköltséget.

A jogerős ítélet indokolása szerint a téves feltevésre alapított - másodlagos - kereseti kérelem vonatkozásában a felperes szóban megtett személyes előadása ellentétes volt, ütközött az írásban benyújtott keresetlevélben foglalt nyilatkozataival és azok valódiságát lényegében cáfolta. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálása során a felperes különböző tényállításai közül azt vette figyelembe, amit maga az ügyfél, jelen esetben tehát a felperes személyesen elmondott és arra az álláspontra jutott, hogy az ajándékozáskor a felperesnek lényegében semmiféle feltevése nem volt. Megjegyezte ugyanakkor, hogy egyébként is életszerűtlen az, hogy a perbeli ajándékozásnál az ajándékozó felperesnek olyan kinyilvánított feltevése lett volna, mely szerint a megajándékozottak a jogszabályi elvárásoknak megfelelően rendelkeznek majd az ajándékkal.

Nem fogadta el a másodfokú bíróság a felperes azon érvelését, mely szerint az elsőfokú bíróság a keresetlevelében és a személyes előadásában foglaltakat tévesen értelmezte volna, hiszen a szóbeli nyilatkozata a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint másként nem volt értelmezhető, az elsőfokú bíróság pedig nem adhatott más értelmet a felperes nyilatkozatának, mint amit annak maga a felperes tulajdonított. Amennyiben pedig ez eltért a keresetlevélben a jogi képviselője által megfogalmazottaktól, úgy ennek indokát a felperesnek kellett volna megadnia. Ennek hiányában viszont nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az eltérő tartalmú indokolások közül, a felperesnek a személyes meghallgatása során a bíróság előtt tett nyilatkozatát vette figyelembe, az ajándékozó erkölcsi elvárása pedig - a felperes álláspontjától eltérően - az ajándék téves feltevés címén való visszakövetelését önmagában nem alapozza meg.

A felperes elsődleges kereseti kérelme vonatkozásában az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy az ingatlan felújításra szoruló állapotának ténye közvetve összefüggésben állhat azzal, hogy a felperes, mint ajándékozó létfenntartása veszélybe kerülhet, azért, mert a felújításhoz esetleg szükséges jelzáloghitellel az I. rendű alperes a saját tulajdoni hányadát (ajándékát) nem hajlandó megterhelni. A felújítási célnak azonban nem lehet eszköze az, hogy a bíróság az esetleg valóban szükségszerű felújítások miatt jutassa vissza az I. rendű alperesnek nyújtott ajándékot a felperes javára, azért, hogy a felperes a jelzáloghitel szerződést megköthesse. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban a perbeli esetben közvetett összefüggés sincs a felperes létfenntartásának az esetleges veszélybe kerülése, illetve azon tény között, hogy az I. rendű alperes nem járul hozzá ahhoz, hogy a tulajdoni hányadát

jelzáloghitel terhelje. Amennyiben ugyanis az ingatlan valóban felújításra szorul, úgy tisztázni kell azt, hogy pontosan milyen munkálatok elvégzése szükséges és mennyi azoknak a várható költsége, e költségeknek pedig a tulajdonosok, illetve a haszonélvező között valamilyen formában megosztásra kell kerülnie. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a felújítás nem kizárólag jelzáloghitel igénybevételelél valósítható meg, hiszen a felperes a 2006. november 13-án megtartott tárgyaláson maga adta elő azt, hogy sikerült felvennie egy személyi kölcsönt, amit az ingatlanra fordított. Az más kérdés, hogy esetleg egy jelzáloghitelnek, vagy személyi hitelnek nem ugyanolyanok a folyósítási feltételei (kamatok, terhek, költségek).

Megállapítható az is, hogy a felperes anyagi helyzete - jellegét tekintve - ugyanolyan volt az ajándékozáskor, mint keresete benyújtásakor. Mindkét időpontban ugyanazon bevételei voltak, jövedelmi helyzete azóta sem változott, és a létfenntartása körében a felperes a „forintosítható” helyzetére, illetőleg annak időközbeni rosszabbodására maga sem hivatkozott, az I. rendű alperes pedig valójában sohasem zárkózott el attól, hogy a szükségszerű felújítási költségekből kivegye a részét.

Alaptalannak találta a másodfokú bíróság a felperes azon fellebbezési érvelését, hogy a létfenntartás veszélyeztetésének értékelése körében az elsőfokú bíróság az egészségi állapotát figyelmen kívül hagyta, mert egyrészt a megromlott egészségi állapotára felperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott, ezért a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése szerint a fellebbezésében arra már nem hivatkozhat, másrészt annak egyébként sem lehetne ügyszűrő jelentőséget tulajdonítani.

A létfenntartás veszélyeztetettsége körében ugyanis abból kell kiindulni, hogy a perbeli ingatlannak a felperes szerződéssel alapított haszonélvezője, a haszonélvező pedig a Ptk. 159. §-ának (1) bekezdése alapján a dolog fenntartásával járó terheket a csak a rendkívüli javítások és helyreállítások kivételével köteles viselni. Ezeket a rendkívüli javítási és helyreállítási munkálatokat a Ptk. 162. § (1) bekezdése alapján jogában áll ugyan elvégeztetni, de csak akkor, ha felszólítására a tulajdonos azokat nem végzi el.

Mindezekből két dolog következik. A rendkívülinek nem minősülő munkálatok elvégzése a haszonélvező kötelezettsége, amelyek jellegüknél fogva nyilvánvalóan jelentős költségkihatással sem járnak. A rendkívüli munkálatok elvégzésére viszont a haszonélvező nem köteles.

A felperes által tervezett felújítási munkálatok az általa becsatolt kimutatás szerint viszont ebbe a rendkívüli körbe esnek.

Minthogy pedig a rendkívüli javítások és helyreállítások elvégzése a felperesnek, mint haszonélvezőnek nem kötelezettsége, az ennek megvalósításához szükséges I. rendű alperes 1/4 tulajdoni hányadának jelzálogba adásához való hozzájárulás hiánya sem lehet a kereset jogalapja. Mint ahogyan arra az I. r. alperes a perben már hivatkozott, a rendkívüli javítások és helyreállítások elvégzése egyébként sem a tulajdonosnak, sem a haszonélvezőnek nem a kötelessége. Ilyen követelést a másikkal szemben egyikük sem támaszthat. Ennek indoka az érdekeltségi viszonyok sajátos jellegében van, abban, hogy az ideiglenesen érdekelt haszonélvező a használatához és a haszonszerzéshez viszonyítva aránytalanul nagy költséggel járó, hosszú időre szóló munkálatokra nem szorítható, de nem várható el a tulajdonostól sem, hogy más személy érdekében rendkívüli kiadások terheljék. A rendkívüli javítási és felújítási munkálatok elvégzését a jog a tulajdonos és a haszonélvező döntésére bízta. Az elsőbbség a tulajdonost illeti.

Összefoglalva, a felperes által a tulajdonosok helyett vállalni kívánt rendkívüli munkálatok elvégzéséhez gyakorlatilag az I. r. alperesnek, mint tulajdonosnak a hozzájárulásra - ingatlanhányadának a jelzálogjogba adásra - irányuló kötelezését nem követelhetné, ezért ennek hiánya a keresetét sem alapozhatja meg.

Mindez pedig egyben azt is jelenti, hogy a perben nem tekinthető bizonyítotttnak, hogy a felperesnek a létfenntartáshoz szükséges lakhatása ne lenne biztosítva.

Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a felperes mindkét jogcímre alapított kereseti kérelmét elutasította. Ezért a megyei bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére pedig azért nem kerülhetett sor, mert a döntéshez szükséges mértékű bizonyítást az elsőfokú bíróság lefolytatta. A már kifejtettek alapján az elvégzendő munkák jellegének bizonyítása nem volt szükséges, az I. r. alperes érdemi védekezésének előterjesztése pedig jogi képviselője által perrendtartásszerűen benyújtásra és előadásra került, de az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes személyes meghallgatását is foganatosította. Nem volt tehát olyan jogszabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján megalapozta volna.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelemmel élt elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatása és a keresetének helyt adó határozat hozatala, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése,

valamint az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való kötelezése iránt.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja a Pp. 206. §-ának (1) bekezdését, az abban foglalt érdemi döntés pedig a Ptk. 277. §-át, 579. §-át és 582. §-át sérti.

Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A II. és III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

I. A Pp. 270. §-ának (2) bekezdésben, valamint a 271. §-a (1) bekezdésének a./ és b./ pontjában foglaltakból az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli perorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes perorvoslatnak is tárgya volt.

A felperes az ajándék visszakövetelése iránt előterjesztett keresetének az elsődleges jogcímeként a létfenntartásának veszélyeztetett voltát jelölte ugyan meg, ennek a ténybeli alapjaként azonban az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt kizárólag arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes az ingatlanhányadának a jelzálogjoggal való megterheléséhez a felújításhoz szükséges kölcsön felvétele érdekében nem járul hozzá. Az elsőfokú eljárásban nem csupán nem bizonyította, de nem is állította azt, hogy az I. rendű alperesnek ajándékba adott ingatlanhányad tulajdonjogára a jövedelmi és vagyoni viszonyainak, illetőleg az egészségi állapotának az ajándékozást követő megromlása miatt is szüksége lenne, az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében pedig az anyagi viszonyainak a megromlására továbbra sem hivatkozott, azt azonban már sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az egészségi állapotának nem tulajdonított jelentőséget.

A Pp. 3. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült vitát erre irányuló kérelem alapján bírálja el. A (2) bekezdése értelmében a bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A Pp. 121. §-a (1) bekezdésének c./ pontja kimondja, hogy a pert keresetlevéllel kell megindítani és a keresetlevélben fel kell tüntetni - többek között - az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával. A Pp. 164. §-ának (2) bekezdése

úgy rendelkezik, hogy a bíróság bizonyítást hivatalból akkor rendelhet el, ha azt törvény megengedi.

A Pp. 146. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig változtathatja meg, a Pp. 247. §-ának (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban - ide nem tartozó kivételektől eltekintve - a keresetet megváltoztatni nem lehet, a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az első fokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna, az első fokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására pedig akkor is, ha az az első fokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul, a - bíróság érdemi döntésének a korlátairól rendelkező - Pp. 215. §-a pedig kimondja azt is, hogy a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen.

Az idézett törvényhelyek szerinti kérelemhez kötöttség elvéből, a hivatalbóli bizonyítás, valamint a másodfokú eljárásbeli keresetváltoztatás főszabály szerinti tilalmából - a jogerős ítélet helyes jogi okfejtése szerint - az következik, hogy az első- és másodfokú eljárásban egyaránt eljárásjogi akadálya volt annak, hogy a felperes anyagi körülményeit, jövedelmi viszonyait és egészségi állapotát a perben eljáró bíróságok érdemben vizsgálják.

Mindezek miatt a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem e részének az érdemi elbírálását mellőzte.

II.1. A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemnek - a fenti 1. pontban foglaltak szerint - érdemben elbírálható része vonatkozásában a peres felek egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk egymásnak ugyancsak ellentmondó vallomásának és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történt értékelése alapján, megalapozottan állapította meg.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. §-a (1) bekezdésében foglalt főszabályának a helyes alkalmazásával értékelte a felperes terhére mindazon tények bizonyítatlanságának a következményeit, amelyek vonatkozásában a felperesnek állott érdekében az, hogy a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el, és helyesen járt el akkor is, amikor a tényállás megállapítása során a felperes jogi képviselőjének a felperessel ellentétes tényállításai közül a felperes személyes előadását fogadta el.

A Pp. 270. §-ának (2) és 275. §-ának (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

2. A Pp. 163. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendel el bizonyítást, e tények körét viszont nem a felek bizonyítási indítványai, hanem a per érdemi elbírálására irányadó anyagi jogi, kivételesen pedig eljárásjogi szabályok határozzák meg.

A perbeli esetben a felek jogvitájának az érdemi elbírálására irányadó Ptk. 582. §-a (1) és (3) bekezdésének az alkalmazásához szükséges tények köre a rendelkezésre álló peradatok alapján megalapozottan megállapítható volt, nem sértett tehát eljárásjogi szabályt az első-és másodfokú bíróság azzal, hogy a felperes által indítványozott, de a per eldöntéséhez már szükségtelen további bizonyítás lefolytatását mellőzte.

III.1. A Ptk. 582. §-ának (1) bekezdése szerint a még meglevő ajándékot az ajándékozó visszakövetelheti annyiban, amennyiben arra létfenntartása érdekében szüksége van, és az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteti.

Helyesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a létfenntartás veszélyeztetettségének vizsgálata nem szűkíthető le a mindennapi szükségletek anyagi fedezetének tisztázására, ugyanakkor azonban a létfenntartás körében az ajándékozó jövedelme és anyagi helyzete mellett azt is vizsgálni kell, hogy életkora, egészségi állapota miatt mennyiben rászorult, és ez a helyzet átmeneti jellegű, vagy állandósultnak tekinthető-e (LB Pf.II.22.555. - BH 1999/11/211.).

Alaptalanul érvel viszont a felperes azzal, hogy az említett körülmények érdemi vizsgálatának az elmulasztása miatt a keresetének elutasítására jogszabálysértő módon került volna sor.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanis a felperes által hivatkozott eseti döntésében rámutatott arra is, hogy az ajándékozás ingyenes, de kétoldalú jogügylet, amelynek létrejötte után a megajándékozott jogai is védelemben részesülnek, ezért meghatározott, lényeges, komoly és valós okoknak kell fennállniuk ahhoz, hogy az eredményes visszakövetelésre sor kerülhessen (LB Pf.II.22.555/1997. - BH 1999/11/211.).

A felperes - a fenti I. pontban kifejtettek szerint - az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt sem az anyagi és jövedelmi viszonyainak, sem az egészségi állapotának megromlására nem hivatkozott, az említett időpontot követően pedig már kifejezett eljárásjogi akadálya volt annak, hogy a keresetének a ténybeli alapját és jogcímét megváltoztathassa.

Nem volt ezért eljárásjogi lehetősége sem az első-, sem a másodfokú bíróságnak arra, hogy a felek jogvitájának az érdemi elbírálása során a felperes által nem hivatkozott, illetőleg általa már fel nem hozható olyan körülményeket is figyelembe vegyen és értékeljen amelyeket éppen a felperes nem tartott lényegesnek, komolynak, illetve valósnak. Az ezzel ellentétes eljárás ugyanis a kérelemhez kötöttség elvét, valamint a bíróság érdemi döntésének az eljárásjogi korlátait is súlyosan sértené.

Azt pedig a jogerős ítélet helyesen fejtette ki, hogy önmagában a perbeli ingatlan felújításának a szükségessége - a másodfokú bíróság által helyesen kiemelt okok és körülmények miatt - az ajándék visszakövetelésére akkor sem adhatna alapot, ha kétséget kizáró bizonyítást nyert volna az, hogy a felújítás elmaradása a felperes létfenntartását veszélyezteti.

A Ptk. 159. §-ának (1) és 162. §-ának (1) bekezdésében foglaltakból ugyanis - a másodfokú bíróság helyes jogi álláspontja szerint - az következik, hogy a rendkívüli javítások és helyreállítások elvégzése sem a tulajdonosnak, sem a hasznélvezőnek nem kötelessége, ezért ilyen követelést a másikkal szemben egyikük sem támaszthat. Ennek a további következménye az, hogy a hasznélvező felperes a társtulajdonos I. rendű alperesnek az ingatlant terhelő rendkívüli javítások és helyreállítások általa történő elvégzése érdekében a tulajdoni hányadának jelzálogjoggal való megterheléséhez történő hozzájárulását jogszerűen nem igényelheti, ezért a hozzájárulás hiánya az ajándék létfenntartás veszélyeztetettségére jogcímén történő visszakövetelését sem alapozhatja meg. Nem tekinthető tehát bizonyítottnak az, hogy a felperesnek a létfenntartáshoz szükséges lakhatása ne lenne biztosítva.

2. A Ptk. 582. §-ának (3) bekezdése értelmében az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsult, és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

A Legfelsőbb Bíróság - utóbb idézett törvényhelyhez kapcsolódó - PK 76. számú állásfoglalásának I. pontja egyértelmű abban, hogy az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges megghiúsulása miatt csak akkor követelhető vissza az ajándék, illetőleg csak akkor

követelhető az ajándék helyébe lépett érték, ha az ajándékozás összes körülményére kiterjedő vizsgálódás alapján az állapítható meg, hogy valamilyen lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az ajándékozásra, s e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor, azzal, hogy e tekintetben a bizonyítás az ajándékozót terheli.

A Legfelsőbb Bíróság számos eseti döntésében rámutatott már arra, hogy az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges meghíúsulásának jogcímén az ajándék csak akkor követelhető jogszerűen vissza, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó az ajándékozáskor kifejezetten vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánítja. Az ajándékozó esetleges olyan elképzelései és reményei azonban, amelyeket sem az ajándékozáskor, sem később nem juttatott kifejezésre, nem azonosíthatók a jogszabály által megkívánt feltevéssel. A feltevés ajándékozáskori megléte kétséget kizáró bizonyítottságának a hiánya esetén viszont fogalmilag nem kerülhet szóba a feltevés végleges meghíúsulásának a megállapítása sem (Pfv.II.20.640/1996. - BH 1998/3/126.), önmagában az ajándékozó erkölcsi elvárása pedig nem ad alapot az ajándék téves feltevés címén történő visszakövetelésére (Pfv.II.21.020/1998. - BH 2000/11/490.).

A felperes személyes előadása nem hagy kétséget afelől, hogy a felperes az ajándékozáskor - a jogi képviselőjének a kereseti tényállításaival szemben - sem kifejezetten, sem a megajándékozott I. rendű alperes által felismerhető módon nem nyilvánította ki azt, hogy az ajándékozásra bármiféle olyan feltevés indította volna, amely nélkül az ajándékozásra nem került volna sor, fogalmilag kizárt tehát az esetleges ilyen feltevés meghíúsulása is.

A kifejtettek miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a./ pontja, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság a felek felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek, valamint a felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéknek a viseléséről.

Budapest, 2007. december 4.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő